

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Artur Adamski
POWIAT PŁOŃSKI

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Robert Godek
POWIAT STRZYŻÓWSKI

Mirosław Graczyk
POWIAT TORUŃSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Jan Kaluszkiewicz
POWIAT CIECHANOWSKI

Janusz Mielczarek
POWIAT ŁĘCZYCKI

Artur Pizoń
POWIAT JANOWSKI

Radosław Roszkowski
POWIAT PRUDNICKI

Piotr Rzeszotarski
POWIAT SIERPECKI

Marek Szczepański
POWIAT CHOJNICKI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Artur Maruszczak
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

CZŁONKOWIE

Piotr Babicki
POWIAT STARACHOWICKI

Leszek Bajon
POWIAT ŚLUBICKI

Artur Bieliński
POWIAT ZGORZELECKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Sebastian Szaleniec
POWIAT BĘDZIŃSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A 0713/951/25

Warszawa, 28 maja 2025 roku

Szanowny Pan

Arkadiusz Myrcha

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 15 maja 2025 r. (znak: DPK-I.0512.12.2024) z prośbą o zaopiniowanie postulatu legislacyjnego dotyczącego depenalizacji żebractwa, niniejszym przekazuje opinię Związku Powiatów Polskich.

Związek Powiatów Polskich wyraża negatywne stanowisko zarówno wobec częściowej jak i całkowitej depenalizacji żebractwa, ze względu na poniżej przedstawione argumenty.

Po pierwsze należy zwrócić uwagę, że art. 58 § 1 Kodeksu Wykroczeń nie zakazuje żebractwa, jako takiego, a wskazuje, że wykroczenie popełniają te osoby, które mają środki do egzystencji lub są zdolne do pracy (w przeciwieństwie do prawa szwajcarskiego na kanwie, którego zapadł wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Lăcătuș przeciwko Szwajcarii, które zakazywało żebractwa w ogóle); przy czym osoby nie mogące znaleźć zatrudnienia bez swojej winy, nie wypełniają przesłanki osób zdolnych do pracy. Dodatkowo należy pamiętać o narzędziach, które pomagają osobom w różnych sytuacjach życiowych w znalezieniu właściwej dla niej pracy – szereg instrumentów tego rodzaju wskazano w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy czy ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia, która wchodzi w życie 1 czerwca 2025 r.. Wobec powyższego, należy wskazać, że przy istnieniu różnego rodzaju pomocy państwa w znalezieniu zatrudnienia, pozostawanie bez pracy przez osoby zdolne do pracy jest często wyborem tych osób, które pracować nie chcą i nie są zainteresowane zmianą swojego statusu.

Przeciwko depenalizacji żebractwa należy również przytoczyć argument dotyczący potencjalnej instrumentalizacji przez osoby niepotrzebujące pomocy.

Mianowicie żebractwo może być wykorzystywane jako łatwy sposób pozyskania środków finansowych przez osoby, które w rzeczywistości nie znajdują się w dramatycznej sytuacji życiowej, chociażby takie, które zostały przytoczone w poprzednim akapicie tj. zdolne do pracy ale nie zainteresowane podjęciem jakiegokolwiek formy zatrudnienia co może osłabiać społeczne zaufanie do tych, którzy rzeczywiście potrzebują pomocy a także stanowić stałe źródło dochodu, dla tego typu osób.

Przepis art. 58 § 1 Kodeksu Wykroczeń stanowi swoistego rodzaju zabezpieczenie również przed zmuszaniem do procederu żebractwa osób trzecich, w szczególności dzieci. Niestety, nadal wśród niektórych społeczności zdarza się, że do żebractwa przymuszane są dzieci, osoby słabsze oraz osoby z niepełnosprawnościami, jako te którym społeczeństwo bardziej skłonne jest udzielić pomocy. W sytuacji depenalizacji żebractwa, interwencja właściwych służb, w razie wykrycia takiego procederu mogłaby okazać się niemożliwa lub utrudniona.

Z całą pewnością depenalizacja żebractwa, nie jest rozwiązaniem problemów ludzi ubogich czy bezdomnych a wręcz przyzwoleniem na utrwalenie tych problemów. Pragniemy zauważyć, że obecnie istnieje wiele środków i form pomocowych udzielanych przez instytucje pomocy społecznej, dzięki którym osoby potrzebujące mogą skorzystać ze schronienia, ciepłego posiłku czy noclegu. Ponadto, instytucje pomocy społecznej udzielają osobom potrzebującym pomocy materialnej w postaci licznych zasiłków i świadczeń niepieniężnych. Depenalizacja żebractwa w żaden sposób realnie nie wpłynie na poprawę sytuacji tej grupy osób, wręcz przeciwnie - skutkiem depenalizacji będzie utwierdzenie osób potrzebujących w przekonaniu, że żebractwo może być bardziej opłacalne niż szukanie pomocy instytucjonalnej.

W tym kontekście pragniemy również zauważyć, że rolą różnego rodzaju instytucji pomocy społecznej jest właśnie pomoc ludziom znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. System wsparcia publicznego uzupełniają również organizacje pozarządowe. Nie jest to zadanie postronnych osób, które są proszone w bardziej lub mniej kulturalny sposób o pomoc finansową przez osoby żebrzące i na które często wywierana jest presja psychiczna udzielenia wsparcia. Stoimy na stanowisku, że depenalizacja żebractwa może spowodować wzrost skali tego zjawiska, a w konsekwencji wzrost poczucia zagrożenia mieszkańców.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka

Do wiadomości:

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego